

V seznam oseb, ki se morajo doma prehraniti, se morajo vpisati vsi, ki so pri hiši na hrani, bodisi da so člani družine ali ne. Na posameznem gospodarskem listu je tudi oddelek za osebe, ki niso stalno na hrani, to so dninarji, rokodelci, občinski ubožci itd. Ker se imen teh ne more natančno navesti, se naj vpiše število dni skozi celo, ob katerih so bili ali bodo ti ljudje na hrani. Če n. pr. imaš skupno na leto 200—300 dni eno osebo na hrani, se ti računi za eno osebo, 600 za 2 in 900 dni za 3 osebe.

Tudi za živino se odračuni nekaj zrnja in krompirja. Zadnje žito se sme vse pokrmiti živini, pšenice, rži, ovsa in ajde pa ne. Koliko se sme koruze in krompirja pokrmiti živini, bomo poročali med „Gospodarskimi novicami“, ker še sedaj, ko pišemo ta članek, nimamo teh podatkov v rokah. Kdor ima konje, sme na dan pokrmiti enemu konju 1 kg ovsa. Toraj sme računati na leto 365 kg ovsa za enega konja. Zadnjega žita sme biti samo 3% od vsega pridelanega žita.

Za osebo se računa na mesec 10 kg zrnja in sicer ako imaš, polovico drobnega (žlahtnega) zrnja in polovico koruze. Oblast računa dobo od 15. avgusta do 15. avgusta. Koliko smeš porabiti krompirja za domačo rabo, bomo istakot objavili med „Gospodarskimi novicami.“

Marsikdo se bo vprašal: Kako morejo uradniki in uradnice pri glavarstvu, ki pišejo oddajna naročila, vedeti, koliko žita sem pridelal? Oblast si je na podlagi popisovalnih spisov, cenitve žetve in poskusnih mlačev napravila ključ, po katerem računa oddajo. Ta ključ je za vsako občino posebej in je zelo različen. V dobrih legah se n. pr. računa pšenice na hektar 10—12 meterskih stotov, v slabih legah pa 5 do 10. Ko bo posestnik ali najemnik dobil poziv, da mora oddati toliko in toliko žita in j. uvidel, da mu se godi krivica, to je da se preveč zahteva od njega, naj takoj zahteva o žitnega oddelka natančen ključ, po katerem se mu je preračunila oddaja. Na podlagi tega ključa, površine obsejanih njiv, števila oseb in živine ter potrebne množine semen ki se sveda mora odračunati, si naj napravi vsakdo na tančen račun, koliko žita mu gre za dom in koliko ga mora oddati. Za seme računa oblast 200 kilogramov na hektar, kar je na vsak način mnogo, mnogo premalo. 200 kg pšenice je okoli 5 mernikov. Hektar ima približno $1\frac{3}{4}$ oralov. Kakega »strokovnjaka« je neki oblast vprašala za svet, koliko semena se potrebuje za 1 ha, da ji je tako »modro« nasvetoval? Gospodje minister Höfer, grof Clary in drugi, ki nam predpisujete, koliko žita smemo sejati, povemo vam, da če bodo kmetje letos res tako na redko sejali žito, kot vi predpisujete, bomo imeli drugo leto na njivah sam plevel. Količina semenskega žita, določena za hektar bi bila komaj primerna za oral. Kmetje, zahtevajte, da se vam 'a pomota popravi.

Predno torej oddate žito, ki ga zahteva glavarstvo, preračunite natančno, koliko je vam ga z ozirom na število oseb, ki jih morate prehraniti in število živine, ki jo morate krmiti in z množino potrebnega semenskega žita mora pustiti doma. Če sami ne znate dobro preračunati, pojdite k žitnemu komisarju in ga prosite, naj vam napravi natančen račun. Da bodo občinski žetveni komisarji lahko šli ljudem na roko, naj zahtevajo od žitnega oddelka okrajnega glavarstva ključ za celo občino in za vse vrste žita, fižola in krompirja.

Če ima kdo kaj odvišnega žita ali drugih zahtevanih pridelkov, svetujemo, da jih res tudi odda v določenem roku. Oblast namreč grozi, da se bo v slučaju, če se zahtevanih množin do določenega roka ne bo oddalo, rekviriralo z vojaško silo. Kakor se nam poroča iz Gradca, je velik »prijatelj« slovenskih kmetov, grof Clary predlagal pri c. kr. uradu za ljudsko prehrano, da se naj v slučaju, ako se ne bo oddalo zahtevanega žita, odredi za Srednji in Slovenski Štajer prisilno rekviriranje pridelkov. Gospod Clary ne upošteva, da je bila letos v naših krajih huda suša, ki je ponekod zažgala večino pridelkov. Na Gornjem in Srednjem Štajerju so imeli letos večkrat izdaten dež in so pridelki tudi temu primerno lepši. Pri

nas pa skozi celo poletje ni padlo skoro ne kapljice dežja.

Da se nam ne bo očitalo, da slovenski kmet ni požrtvovalen — dasiravno je žrtvoval za domovino v tej vojski skoro vse, kar je imel — svetujemo, naj tisti, ki res imajo kaj odvišnih pridelkov, oddajo v določenem roku. Če bo pa grof Clary kljub temu »pripomogel«, da se bo v naših krajih s silo odvezemalo kmetijske pridelke, potem pa prosimo naše poslance, da se na Dunaju odločno potegnejo za nas in pri osrednji vladi ter če treba na najvišjem mestu opišejo, kako je v letu hude suše 1917 tuje uradništvo postopalo z nami.

Naše žrtve za domovino.

Od Sv. Jederte nad Laškim se nam piše: Jelenškovi (Irekovi) v Rečici so dobili pretresljivo žalostno brzojavko, da je v epidemij-ski bolnišnici v Ljubljani na Mihaelovo umrl za grižo njihov gospodar Janez v 48. letu starosti. Pri nemu kmetu, vzornemu kristjanu, ki mu je tudi v vojaški službi bila največja sreča, če je mogel v cerkev in k sv. obhajilu, daj Bog rajski mir, njegovim staršem, ženi in otrokoma pa vdanosti v njegovo previdnost!

Dne 2. oktobra 1916 je padel desernik Ant. Drobnik, kmet iz Babinca pri Ljutomeru, zadet od laške granate. Niso ga mogli pokopati naši, ker je obležalo truplo pred sovražnimi postojankami. Dičila mu je junaška prsa srebrna hrabrostna kolajna. — Nehalo je biti zlato srce blagega Slovenca! Bil je kremenit značaj. Ni doživel lepše bodočnosti svojega toliko ljubljene naroda. Svetila mu večna luč. Trajen mu spomin.

Žalostno novico je dobila dne 11. sept. Ana Ornik iz Bačkove pri Sv. Ani na Kremsbergu, da je njen ljubljani mož Janez Ornik izdahlil svojo dušo dne 4. septembra ob 6. uri zjutraj, zadet od sovražne krogle iz strojne puške. Ko ga je krogla zadela, je padel na levo stran in se ni več gnil. K vojakom je bil poklican dne 15. februarja 1915. Služil je pri junaškem 47. pešpolku. Bojeval se je najpoprej v Galiciji, potem pa je bil poslan na laško fronto, kjer je našel tudi svojo prerano smrt v 34. letu svoje starosti. Rajni zapušča žalujočo ženo in tri male otroke. Dal je svoje mlado življenje za cesarja in domovino. Pokopan je bil na vojaškem

pokopališču v Brezini. Na svidenje nad zvezdami!

Na bojiščih.

Na italijanskem bojišču sovražni napadi na Bajnsko planoto, goro Sv. Gabrijela in Grmado. To je baje pričetek 12. ofenzive.

Na francoskem bojišču je v Flandriji vsplamtela nova bitka, v kateri se je Angležem posrečilo zavzeti kos flandrijskega ozemlja in poriniti nemško črto za več kilometrov nazaj. Na ostalih bojiščih nobenih pomembnih dogodkov

Razne politične vesti.

V državni zbornici se danes nadaljuje razprava o državnem proračunu. Te dni ni bilo sej, ker se je ministrski predsednik dr. Seidler pogajal z voditelji raznih strank, da bi jih pridobil za glasovanje za državni proračun. V torek dne 9. oktobra se je pogajal z voditelji Jugoslovancov, z dr. Korošcem in dr. Laginjo, ki o tem poročata danes v Jugoslovanskem klubu. Seidler se je še tudi pogajal s Čehi, Poljaki in Rusini.

Vprašanje o ujedinenju Jugoslovancov je sedaj v ospredju. Veliki svetovni listi so polni razprav o jugoslovanskem vprašanju. Celomnogi nemški listi priznavajo, da je treba dati Jugoslovancem svobodo. Madžarski list »Budapesti Hirlap« objavlja pogovor z dr. Korošcem. Dr. Korošec je izjavil: Mi hočemo samostojno državo, v kateri bi bili združeni vsi Slovenci, Hrvatje in Srbi naše države pod žezlom Habsburgovcev. Trojedina Hrvatska (Hrvatska, Slavonija in Dalmacija) se ne more združiti pod krono sv. Štefana, ampak edino skupno z ostalim jugoslovanskim ozemljem v jugoslovanski državi pod habsburškim žezlom. Če hoče imeti avstrijska vlada večino za proračun, mora sprejeti v svoj program rešitev jugoslovanskega, češko-slovaškega, poljskega in ukrajinskega vprašanja.

Vlada baje namerava po končani proračunski razpravi razpisati volitve za izpraznjene mandate. Takih mandatov je 42. Jugoslovani imamo izpraznjenih 5 državno-poslanskih mest.

Vse češke stranke se nameravajo združiti v skupno stranko, ki bi imela skupno organizacijo, skupen izvršilen odbor, skupno časopisje in bi skupno nastopala proti nemškemu stremljenju.

Dr. Janez E. Krek umrl.

Ali je to mogoče? slišiš od ust do ust vprašati. Krek bi ne bil več med živimi? Nismo hoteli verjeti brzojavnemu poročilu mi sami, neverjetna se bo zdela ta žalostna vest vsem obmejnim Slovincem. Steber slovenstva je padel, branik obmejnih Slovincov je zgrabil vihar in ga podrl na tla, ljubitelj slovenskega in hrvaškega juga se je poslovil v večno življenje, učenik krščansko-narodnih idej je zapustil trnjevo pot zemeljskega potovanja, propovedniku in zagovorniku slovenskih trpinov, slovenskih nižjih slojev je prenehalo bti goreče srce. Le enega Kreka je poznal ves slovenski narod, le enega Kreka je oboževalo hrvaško ljudstvo, le enega Kreka je štel za svojega apostola slovanski jug. Veliki duh njegov je obsegal vse žitje Jugoslavije. Njegove ideje so prevevale vso slovensko in hrvaško javnost, našle so pot med severne Čeha, prodirale so med Poljake, našle so odmeva povsod na vseh odločilnih mestih širne Avstrije. Njegove vezi so segale v inozemstvo, Krek je vžival velik ugled celo v najvplivnejših političnih krogih širne Nemčije.

Slovenci smo majhen narod; ne spoznavamo vedno do dela svojih velikih mož, ker jih čisto sodimo po zunanostih. In Krek je bil po zunanosti neznan človek, skromen duhovnik, priprost mož brez vsakega priučenega kretanja, brez gladkih manir, prava kranjska kmetijska narava. V tem mozu je bival velik duh, kakor jih tudi nima vsako desetletje Kranjska, dasi je bogata na veleumih. Upoštevala ga ni preveč njegova lastna domovina, zlasti v zadnji dobi ne, zato smo se ga tembolj

oklepali mi Štajerci in Korošci, ki smo cenili svojega Kreka le po dejanjih in po njegovih delih. Dr. Krek je bil glavna opora obmejnih Slovincov, Štajercev in Korošcev! On je nas bodril, on je nas podpiral, on je bil naš! Trpeči sinovi slovenske meje, ki odbijamo s težavo valove, ki pluskajo po obrežju narodnih meja, žalujemo tembolj ob tej izgubi svojega zaščitnika, varuha, prvega svetovalca in zagovornika, ki že dolgo, dolgo let ni poznal nobenih mej med Kranjsko, Štajersko in Koroško. Povsod je bil njegov delokrog, povsod je bil doma, povsod so ga sprejeli kot svojega zastopnika.

Kruta je usoda človeka! Sedaj, ko so najvažnejši časi za preporod celega juga, sedaj, ko se mora izvršiti na jugu prevrat, sedaj, ko bi moral Krek kmalu zagledati zaželjeno prerodenje slovenskega in hrvaškega naroda, ga pobere nemila smrt! Stojimo ob mejniku razvoja jugoslovanskih narodov; slovenska zgodovina bo pričela z dogodki zadnjega leta novo dobo. Ta mejnik je postavljaj v prvi vrsti dr. Krek. Dobo trpljenja in zapostavljanja slovanskih narodov na jugu monarhije bo sklenila zgodovina s Krekom, s Krekom pa bodo pričenjali zgodovinopisci dobo prerodenja na avstrijskem jugu.

Potrtega duha in tužnega srca stojimo ob rakvi velikega moža; kakor hvaležni otroci vremo k njemu, ki leži na odru in ga bo kmalu pokrila mrzla zemlja. Njegove misli in njegova dela pa nas navdajajo z novo močjo in nas kličejo na delo, na vstrajno delo za vero, za narod in za blago materinščino. Slava možu-velikanu, katerega spo-